

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen
Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår ref. LM

Oslo, 27. januar 2014

Diabetesforbundets krav til statsbudsjettet for 2015

Diabetesforbundet er en uavhengig interesseorganisasjon for folk som har diabetes og andre som er interessert i diabetes. Forbundet ble stiftet i 1948 og har nå 40.000 medlemmer, 19 fylkeslag og 138 lokalforeninger.

Diabetesforbundet arbeider for å opplyse, utdanne og kvalifisere personer med diabetes og samfunnet rundt. Ved å sørge for at diabetes er på samfunnets dagsorden kan vi bidra til økt mestring, et godt liv med diabetes – og en framtid uten.

Her følger Diabetesforbundets krav til statsbudsjettet for 2015.

Bistand til barn og unge med særskilte medisinske behov i skole og barnehage

Det er nødvendig med en avklaring av skolens og barnehagens ansvar for barn og unge med særskilte medisinske behov. Uklare ansvarslinjer, og lite vilje fra skole og barnehage til å håndtere ulike behov som følge av diabetes, særlig legemiddelhåndtering, er problemstillinger Diabetesforbundet ofte møter. Hvert år får over 300 barn under 15 år diabetes. Totalt har over 2500 barn under 15 år diabetes type 1 i Norge. I barnehage og skole kan barn med diabetes ha behov for oppfølging i forhold til regelmessig mattilførsel, blodsuktermåling og god insulinbalanse gjennom hele dagen for å kunne få en fullgod leke- og læringssituasjon.

Ansvarsforholdet i tilknytning til legemiddelhåndtering er i dag beskrevet i *rundskriv 1-5-2008*. Legemiddelhåndtering i barnehage, skole og SFO er ikke lovfestet, men rundskrivet presiserer hva som anses for å være gjeldende rett. Allikevel opplever mange uklarhet rundt hva som inngår i skolens eller barnehagens ansvar, og hva som inngår som en del av foreldreansvaret. Rundskrivets største svakhet er at barnehagene utelukkes fra ansvarspåleggelse. Ifølge opplæringsloven har alle barn og all ungdom opplæringsrett, også om de bruker legemidler. Det er heller ikke hjemmel i barnehageloven for å nekte et barn plass i barnehage selv om det bruker legemidler. Barnehageloven gir i dag

funksjonshemmede og kronisk syke barn fortrinnsrett til barnehageplass, og det er dermed rimelig å anta at dette også inkluderer barn som trenger medisiner i løpet av dagen.

- **Diabetesforbundet ber regjeringen jobbe for et klarere regelverk som presiserer skolens og barnehagens ansvar for å bistå barn og unge med særskilte behov for medisiner.**

Gratis frukt og grønnsaker til elever i grunnskolen

Flere studier viser at diabetes type 2 kan forebygges eller utsettes ved etablering av sunne levevaner. Skolen er en viktig arena for helsefremming fordi den når ut til alle barn, uavhengig av sosial eller kulturell bakgrunn, og er derfor en sentral bidragsyter i utjevning av sosiale forskjeller.

Gode kostholdsvaner må etableres tidlig og forskning har vist at elever som får gratis frukt spiser mindre usunn snacks. Gratis frukt og grønt på skolen er et effektivt og samfunnsnyttig tiltak som kan bidra til etablering av sunne levevaner som vil vedvare inn i voksenlivet.

Diabetesforbundet er kritiske til at den nye regjeringen har fjernet ordningen med gratis frukt og grønt til kombinerte barne- og ungdomsskoler. Vi mener dette er et skritt i feil retning for folkehelsearbeidet og for å utjevne sosiale helseforskjeller blant barn og unge.

- **Diabetesforbundet ber regjeringen vurdere å gjeninnføre tilbudet med gratis frukt og grønt til alle elever på grunnskolen.**

Styrke mat og helsefaget på skolen

Alle barn i Norge går på skole og tilbringer store deler av dagen der. Hvordan skoledagen er organisert har betydning for elevenes læring, men også for deres trivsel og helse. Skolen når alle barn og unge på tvers av sosiale skillelinjer, og er derfor en sentral arena i arbeidet med å utvikle gode kostholdsvaner og jevne ut sosiale helseforskjeller.

Flere av kompetansemålene i Kunnskapsløftet for mat og helsefaget bygger opp under at faget skal gi elevene kunnskaper, praktiske ferdigheter og holdninger til å mestre dagliglivets oppgaver i hjem, skole og fritid. På mange skoler er det ikke økonomiske muligheter til å gjennomføre praktisk matlaging, og mat og helsefaget er det faget i grunnskolen som har færrest utdannede lærere.

- **Diabetesforbundet ber om at regjeringen styrker ressursene til mat og helsefaget i grunnskolen og bidrar til at alle elever kan lære om sunt kosthold og etablere sunne matvaner på skolen.**

Fysisk aktivitet som en del av skolehverdagen

Fysisk aktivitet i barndommen danner grunnlaget for god helse, mestring og velvære som voksen. Det er dokumentert at 1 times fysisk aktivitet hver dag gir bedre fysisk form for de som trenger det mest. Kunnskapsdepartementets ekspertgruppe anbefalte i 2009 at skolene innfører en times daglig fysisk aktivitet for alle elever. Dette er også på linje med hva Verdens Helseorganisasjon anbefaler. Forskning viser at aktivitetsnivået hos barn og unge synker med økende alder og blant norske 15-åringer er det i dag kun halvparten som tilfredsstillende anbefalingen om 60 minutters aktivitet hver dag. Barn og unge med innvandrerbakgrunn har i tillegg et lavere aktivitetsnivå enn etnisk norske barn.

Stillesitting er i seg selv et økende problem og i 2005 ble det målt at gutter i 9. klasse brukte over 30 timer foran pc-skjermen hver uke. Diabetesforbundet er glad for at regjeringen har uttalt at det skal legges mer til rette for økt fysisk aktivitet i skolen. Vi mener imidlertid at regjeringen må ta et tydeligere ansvar for barn og unges helse og sikre etablering av gode levevaner gjennom skolens rammer.

- **Diabetesforbundet ber om at regjeringen setter et klart og forpliktende mål om 1 times fysisk aktivitet om dagen for alle skoleelever på alle trinn, tilrettelagt eller ledet av kompetent personell.**

Diabetesforbundet er medlem av Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) og støtter deres krav til statsbudsjettet for 2015.

Vi ber om at våre innspill tas hensyn til i departementets arbeid med statsbudsjettet for 2015. Ønsker dere ytterligere informasjon bes dere ta kontakt med rådgiver Linda Markham på e-post: linda.markham@diabetes.no eller telefon: 994 17 704.

Med vennlig hilsen

diabetesforbundet

Nina Skille
forbundsleder

Bjørnar Allgot
generalsekretær